Reference: GIIIA 101

در آمد: از امیر کبیر به ناصرالدین شاه: امیر کبیر به خانه ی وزیر مختار رفته بوده – تصمیمی باید در باب غلامان و خواجه ها گرفته شود (احتمالا برای خدمت در خانه ی امیر کبیر) که امیر آن را به تصمیم شاه وا می گذارد – روایت امیر از اینکه چرا همسر گزید و اینکه نگران امور خانه است و باید کسی استخدام باشد که خیال او آسوده گردد.

GIIIA 101

هو

قربان خاکپای همایون مبارکت شوم خانهء جناب وزیر مختار رفتم و از مرحمت شاهنشاه روحنا فداه خوش گذشت. میان فوجها هم که تشریف بردید زهی شکر گذاری این غلام است که بحمدالله پسند طبع مبارک شد و هرچه انعام مرحمت فرموده اند معلوم است بجا مرحمت فرموده اند. در باب خواجه که مقرر فرمودیده بودند این غلام واسطه حاجی مبارک نبودم معلوم است اختیار کل نوکر از خود این غلام گرفته تا بهر کس باشد با قبله عالم است هر که را بخواهند بیرون نمایند یا نگاه دارند اختیار و امر سرکار همایون است. در باب آقا جوهر فدوی از اول بر خود قبله عالم روحنا فداه معلوم است که نمی‌خواستم در این شهر صاحب خانه و عیال شوم بعد به حکم همایون و برای پیشرفت خدمت شما این عمل را اقدام کردم فدوی از طلوع آفتاب تا هفت ساعت از شب گذشته که لاینقطع در بیرون مشغول خدمت پادشاهی هستم به امید اینکه امر اندرون و خانه ام منتظم است می نشینم و خدمت می‌کنم در صورتی که مثل فلان خواجه پاسبان آنجا باشد والاّ این غلام به امید آقا فرج و بابای قاپوچی در ولایت غریب بی مادر و برادر نمی‌توانم عیال نگاهدارم یا باید همان فردا عیالم را روانه تبریز نمایم یا از صبح تا شام بروم توی خانه پهلوی عیال و کلفت خود بنشینم. در این صورت معلوم است برای شما مصدر چه خدمتی می‌شوم در هر صورت آقا جوهر هم مثل خود این غلام نوکر پادشاهی هم چشم و هم رکاب این غلام است هر وقت می فرمایند فدوی را چه عرضی است معلوم است حکم با پادشاه است اگر خود این غلام را هم به فراشی حکم فرمایند قادر بر خلاف حکم نیست. زیاده جسارت نورزید. باقی الامر همایون

پانوشت: عین این سند در کتاب نامه های امیر کبیر، تدوین آل داود، صص ۱۹۷-۱۹۸ آمده است. ماخذ او کتاب مقالات تاریخی، فریدون آدمیت، ص ۸۴ است.

The Ghani Collection at Yale